

Jelen tanulmány egy "jogszentélyben" élt idősz csendőrtiszt elgondolásainak, tapasztalatainak és javaslatainakösszefoglalása, melyeket a szülői ház (édesapja törvényészéki elnök), (testvérbátyja ügyvéd ésugyész), valamint saját életpályája (jogakadémia, majd csendőri-iskolai oktatótiszt) – befolyásoltak.

Mint a Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem történeti Tudományos Társaság működő tagja, a Sors különös ajándéka gyanánt köszöntöm az előbb nevezett nemes Társaságot, s mint az emigrációba kényszerített Magyar Királyi Csendőrök Bajtársi Közösségének központi vezetője hálát adok a Jóistennek, hogy az "Együttműködési Megegyezés"ünk keretében nyíltan beszélhetünk a magyar közbiztonság valóságához alapokra fektetett kérdéseiről.

Azzal kezdem, hogy a rendőrség és a csendőrség szolgálati feladatai lényegében alig különböztek egymástól. Működési területeiken a személy és vagyonbiztonság megővése, a közrend és a béke fenntartása valamint a büntetőtörvények, a rendeletek ellen vétők elleni eljárások lefolytatása – azonos volt. Hogy a rendőrség polgári alapszervezésből indult ki, míg a csendőrség katonailag szervezett testület volt, nem változtatott azon az érdemi megítélésen, hogy a huszadik század első negyedében európai viszonylatban, mint elismerten legképzettebb **közbiztonsági szervezetek** szolgálták az ország **közendjét és közbiztonságát**.

Talán valakinek feltűnt, hogy a "rendvédelem" kifejezést még nem említettem. Tettem ezt azért, mert az elmúlt évtizedek rövid lejárátú nemzeti szocialista és félévszázados kommunista jog és rendpráza után, szolgálati éveim tiszta emléke nem engedi, hogy ma Magyarországon közbiztonságról vagy közrendről beszéljek. Összehasonlítva a huszadik század első felének rendjével és biztonságával, ma a "rend a lelke mindennek" – csak ajakbiggyesztést és kézlegyintést szül. – Ha pedig nincs rend, – mint nemlétezőt – védeni nem lehet.

Kár tehát a rendvédelem elemeivel foglalkozni, mielőtt a rend visszaállítása meg nem történt. – Ezért felbecsülhetetlen a SzBMRIT. szerepe: Bemutatja a mult rendvédelmét, hogy abból a legjobban bevált módszerek felhasználásával a jövő felépülhessen.

Mit látok itt az amerikai Floridában? – Évek óta "átképzés" folyik a lakosság bevonásával annak megértésére, hogy a közbiztonság közös érdek, – s főleg a "megelőző" tevékenységekkel kapcsolatban önmaguknak okoznak károkat a nemtörődők. – Itt az én utcámban 14 évvel ezelőtt megkezdtek a "neighborhood watch" ot (szomszédság figyelés), Az utcák be és kijáratánál jelzőtábla figyelmeztet a figyelési szolgálat működésére. A figyelőberendezés egyszerű, modern és a mi körzetünkben a négyhónaponkénti öt órás "ügyelet" távoltartott minden bűncselekményt. A lakosság bevonásának szükségességét egyszerű statisztika bizonyítja. Tényként kell vegyük, hogy Floridában egy shenffire (vidéki rendőrség) hatszáznyolcvanhét személy jut, s azt is tudjuk, hogy az 1940-es években egy csendőr 511 személy biztonsága felett őrködött. – Egyszerű kérdés: Felelhet-e egy ember 5-600 ember jólétéért? Válasz: Alighal

A tények ismerete s a lehetőségek felmérése után – gondolom – elérkeztünk a tanulmány címének megválaszolásához: **A 21.-ik század modern rendvédelme alapjai:**

1.) **A közbiztonsági szervekkel EGYÜTTMŰKÖDŐ, önérdekéért TERNIKÉSZ, felelősséget ÉRZŐ és VALLALÓ lakosság.**

2.) **Hivatásos, rendőri életpályát választó, szigorú fegyelem alatt álló, jól fizetett rendvédelmi alkalmazottak.**

3.) **Rendvédelmi szervek irányítására, ellenőrzésére és érdekvédelmére képes és felelős felügyeleti hatóság.**

1.)-hez: A honpolgárok "bevonása" a közrend és közbiztonság védelmének hatásosabbá tételére már a harmincas évek rendészeti iskoláinak oktatási tárgya volt. Az első kísérleti hozzáállások eredményei azonban nem a helyes irányba terelték a kivitelezést. Az így kialakult "bizalmi egyének" ragaszkodtak a feltűnés nélküli állagukhoz, – félve, hogy személyük felfedése sűrűlódásokat vagy éppen károsodást jelentene. –

A "titokzatosság" ellensúlyozására és a megelőző szolgálathoz annyira fontos polgári "értesülések" biztosítására 1941 végén Dr.Toldy Árpád csendőr. ales.megírta a "Faluközbiztonság"-c-irányelveket adó utasítását,melyben javasolta a faluközbiztonságának bekapcsolását a csendőrség révén az ország vérkeringésébe.

A következők szerint kívánta felvilágosítani a faluközbiztonságát a csendőrség szerepéről:

- 1.) A faluközbiztonságát ismerje meg a helybéli őrs tevékenységét,
- 2.) A faluközbiztonságát alkalmazzon a közbiztonsági viszonyokhoz.
- 3.) **TEKINTSE MAGÁÉNAK A KÖZBIZTONSÁG ÜGYÉT,**
- 4.) Értse a csendőrséget az előforduló gyanús jelenségekről.

5.) A faluközbiztonságát erősíteni bizonyos közbiztonsági és nyomozati ismeretekkel kell felruházni, felkészíteni a helyszínbiztosítás módszereire.

Az irányelveket az őrsök komolyan vették,megértették,s használták, aminek tanuja vagyok,mert amikor hadnagyavatásom után "próbaszolgálatra" vezényeltek a szatmárnémeti szárny mikolai őrsére,majd a nagykárolyi őrsre,mindkét őrsparancsnokom "javasolta" a községi előjárásnál,a helyi papnál és a tűzoltóparancsnoknál mielőbbi tisztelgő látogatásomat.(Mondjam,hogy a javaslattal "együttértettem"?)

A modern rendvédelmi rendszer azonban ennél sokkal alaposabb **KIVITELEZÉST** kíván. Ezalatt nem az őrsökre hárítható többletmunka-megoldást gondolom,hanem **állami, parlamentáris elhatározást,amely szisztematikusan kötelességévé teszi a polgároknak a rendvédelmi szervekkel való--saját érdekből fakadó-- együttműködést.**

Itt kívánatos a floridai "Neighborhood Watch" működő rendszerének lényegi ismerete: Ennek a megelőző szolgálatnak önérdek és önvédelem az alapja. Eszköze a megfigyelés, fegyvere a telefon.

A megválasztott "Block Captain" (házcsoport parancsnok) a figyelőszolgálat összekötő szerve. Feladatai: a.) a szomszédságot közreműködésre buzdítani, b.) a helyi rendfenntartó közegektől kapott információkat ismertetni, c.) összeállítani a programban résztvevők neveit, címeit, és telefonszámait. (otthoni és munkahelyi) d.) segíteni a ház, háztömb vezetőknél a megbeszélő gyűléseken. e.) összekötő szerepet vinni a házcsoport és a rendfenntartó közegek között. f.) résztvenni a "szomszédságfigyelés"-tájékoztatói és kiképzői gyűlésein. g.) tájékoztatni az egyes tagokat a gyanús tevékenységek megfigyelésére, és az azonosítás módszereire. h.) megszervezni a telefon-értesítési rendszert és i.) közvetíteni a kapott jelentéseket a közbiztonsági összekötő tiszthez.

Az egyes résztvevők szerepe és tennivalója is részletesen meg van határozva az ide mellékelte angol nyelvű tájékoztatóban

A "Szomszédságfigyelés" valamilyen formája természetes és emberi tulajdonság. Ami egy szomszédságunkban "járőröző" rendőrnél helyi ismeretek hiányában fel sem tűnik, az érdeklődés, vagy éppen gyanújel lehet egy helyi illetékes lakónak. Ha a rendőrséggel való együttműködés "bizalmi" és "megelőző", akkor hatásában átütő erőt képvisel. Aki azt kérdezi, hogy mindez **MEGÉRI--e**, az arra feleljen, hogy a rozsdás szögbe lépőnek megéri-e a tetanusz oltás?

Ismerve a jelenlegi magyar gazdasági nehézségeket, a takarékoskodás megköveteli hogy csak olyan új módszerekről beszéljünk, amik finanszírozhatók: A figyelő vagy éberségi tevékenységet az elemi iskolától kezdve lehet "ingyenesen" felébreszteni, --s fokozatosan fejleszteni, mint ahogy az U.S.A. teszi.

A tulajdon értékének jelentőségét felesleges hangsúlyozni.--Ebből fejlődött Amerikában a "**Közösség érdekű rendvédelem**"- gyakorlata. A mellékelte angol nyelvű tanulmány lényegi részét abban látom, hogy a rendőrséggel való együttműködés nem csupán a bűncselekményeket van hivatva csökkenteni, hanem **az azoktól való félelmet is!** Rendkívül érdekes az amerikai gyakorlatiasságból fakadó nézet, hogy a polgárság, miután adójával fizeti a rendőrséget, elvárhat kötelességteljesítést munkaadója részére, ugyanakkor a feladatát lelkiismeretesen ellátó rendőrség elvárhat nemcsak megbecsülést, de együttműködést is. A melléklet részletesen megjelöli a rendőrségi és a "közösségi" felelősséget és az összeegyeztetés mikéntjét.

2.) **höz:** Elfogultság látszatát vállalom, amikor az életpályát választó, szigorú fegyelem alatt álló jól fizetett rendvédelmi alkalmazott definícióját a csendőrség részére rendszeresített Szervezeti és Szolgálati Utasítás IV. paragrafusából idézem:

IV. Személyes magatartás.

15. §. Általános magatartás és viselkedés.

71. A csendőr az államhatalom képviselője, a törvényes rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese.

A csendőr legyen büszke szép hivatására, azt életcéljának, kitüntetésének és ne csupán kenyérkeresetnek tekintse. Legyen büszke arra, hogy olyan testületnek tagja, amely csak erkölcsileg megválogatottakat fogad kebelébe s amely mindenki által megkülönböztetett tiszteletben és megbecsülésben részesül.

Szeresse hivatását és testületét, amelynek életét szentelte; minden szavának és tettének célja az legyen, hogy esküvel fogadott kötelességének híven, becsülettel, vitézül megfelelvén a csendőrség jó hírnevét és tekintélyét gyarapítsa, hogy mind saját magának, mind a testület összeségének is mindig becsületet szerezzen.

Nemcsak szolgálati magatartása, hanem magánélete is legyen példás és kifogástalan, mert csak így lesz képes arra az erkölcsi színvonalra emelkedni, amelyre mindig elengedhetetlen szüksége van és amelyet töle mindenki meg is követel. Sohase feledje, hogy őt mindenki szemmel tartja és hogy helytelen magatartásával nemcsak saját magának, hanem a testületnek is árt, mert a testületet mindig egyes tagjainak magatartása szerint ítéli meg. Legyen előljáróhoz őszinte, hűséges és ragaszkodó; becsülje és szeresse bajtársait; óvakodjék a bajtársias egyetértés megzavarásától, de ne palástoljon semmi hibát, amely a fegyelmet vagy a szolgálat érdekét veszélyezteti vagy a testület jóhírének ártalmára van. Ilyen hibáktól ne csak maga óvakodjék, hanem azoknak elkövetésétől bajtársait is tartsa vissza s ha ilyenekről, vagy bajtársai által elkövetett büntetendő cselekményekről értesül, közvetlen előljárójának azonnal tegyen jelentést.

Erkölcös és józan életmód, pártatlanság, igazságzeret és megvesztegethetetlenség, törvénytisztelet, éberség, bátorság, önmérséklettel és tapintatossággal párosult erély, törhetetlen hazaszeret, valamint fáradsálmát és megalkuvást nem ismerő kötelelességzeret és mintaszzerű fegyelmesség voltak és legyenek a magyar csendőr fő jellemtulajdonságai.

72. Pártatlanság alatt az kell érteni, hogy a csendőr sem rokoni kötelék, sem baráti viszony, sem pedig személyes rokon- vagy ellenszenv, mellékétekinet vagy magánérdek által kötelelességének hű teljesítésétől magát el ne tántoríttassa, valamint, hogy mindennemű jelentését és nyilatkozatát csakis az igazsághoz híven tegye meg.

A megvesztegethetetlenség alatt pedig azt kell érteni, hogy tilos akár szolgálatban, akár szolgálaton kívül bárkitől és bármilyen címen díjazást, ajándékot, jutalmat, kedvezményt vagy ingyen ellátást elfogadni, még ha azokat a legaggálytalanabb körülmények között ajánlanák is fel, mert azok elfogadása által a csendőr nemcsak a szolgálat érdeke ellen vét, hanem önmagát és testületét is lealacsonyítja. A csendőr családtagjai által megfelelő ellenszolgáltatás nélkül elfogadott pénzbeli vagy pénzürtékű jutalmazás és ajándék ugyanolyan elbírálás alá esik, mintha azt a csendőr maga fogadta volna el.

A szolgálati kötelesség teljesítését ígértől vagy ellenszolgáltatástól függővé tenni nem szabad.

Ajándéknak és ingyen ellátásnak nemcsak azokat a szolgáltatásokat kell tekinteni, amelyekért a csendőr semmi ellenszolgáltatást nem adott, hanem azokat is, amelyekért azok értékével arányban nem álló, csak csekély mérvű ellenszolgáltatást nyújtott.

Az „ajándék” fogalma alá nemcsak tárgyak, hanem pénzértékkel bíró szolgáltatások is tartoznak. Ilyenek lehetnek: állattartás, kedvezményes földbérlet, földmegmunkáltatás, tűzifa és ipari termékek szolgáltatása stb.

Ajándék, jutalom, ingyen ellátás vagy általában bármilyen kedvezmény elfogadásának tilalma nemcsak az egyes csendőregyénekre, hanem a csendőrparancsnokságokra és közigazdalkodóságokra is kiterjed. Ezért az utóbbiak által igénybe vett mindennemű szolgáltatást, ú. m. földbérletet, megmunkáltatást, nagyobb mennyiségű terményt stb. szerződéssel kell biztosítani és az erre vonatkozó megállapodást az

osztályparancsnoknak jóváhagyás végett fel kell terjeszteni. Csendőregyének magán földbirtelkeit a kerületi parancsnokságnak bejelenteni kötelesek.

Ajándék, jutalom vagy ingyen ellátás elfogadása miatt tett feljelentéseket kivétel nélkül mindig a kerületi parancsnok bírálja el, aki minden egyes esetben megfontolni köteles azt, hogy a feljelentett egyént szolgálati állásában, illetőleg a csendőrség kötelékében meg lehet-e hagyni.

Csendőrségi célokra a testületen kívül gyűjteni vagy egyeseket adakozásra felszólítani nem szabad. A testületen belül bármilyen célra való gyűjtéshez a honvédelmi miniszter előzetes engedélyét kell kikérni.

73. Ha magánosok vagy hatóságok a csendőrt megjutalmazni vagy elismerésben részesíteni óhajtának és e célból hozzá vagy az őrsparancsnoksághoz fordulnak, az előjáró szárnyparancsnoksághoz kell őket utasítani.

A csendőr részére felajánlott pénzjutalmat, az azt felajánló egyén vagy hatóság beleegyezésének kikérése után, a csendőrségi jutalmazási vagy más a legénység jutalmazását vagy jólétét szolgáló alap javára kell fordítani, amelyet esetenként a belügyminiszter jelöl meg.

Egyes csendőröknek a jutalmazási vagy más alapból való megjutalmazását a kerületi parancsnokság javaslatára, a jutalmazni kívánt ténykedés megvizsgálása után a honvédelmi miniszter engedélyezi.

A jövedéki kihágási ügyekben hivatalból kiutalt feljelentési és tettenézési jutalékokkal való eljárást az 1938. évi 1. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 51.490/eln. VI—c. 1937. B. M. számú körrendelet szabályozza.

74. A csendőrt esküje mindenkiel, tehát még hozzátartozóival szemben is a legszigorúbb titoktartásra kötelezi. Ez a titoktartás nemcsak a kiadott parancsokra és rendeletekre, hanem mindarra vonatkozik, ami a csendőrnek szolgálata teljesítése közben szolgálati állásából és szolgálati ténykedéséből kifolyóan tudomására jut.

Tilos továbbá mindazt, ami a testület kebelén belül történik, ami a szolgálatot vagy az őrs belső életét illeti, vagy ami előjárók, feljebbvalók, bajtársak és alárendeltek személyére vonatkozik, hivatalnokkal közölni vagy az ő jelenlétükben tárgyalni. A családtagok ezirányú magatartásáért a családfő felelős.

Epen ezért a csendőr minden nyilatkozatában legyen óvatos. Ismeretlen egyekkel szemben legyen mindig tartózkodó és mindenkiel szemben, aki arra a legcsekélyebb okot szolgáltatja, gyanakvó és élesszemű.

A csendőr a szolgálati titkot a testületből való kilépés után is megőrizni köteles.

77. A csendőr életmódja mindig szerény és anyagi helyzetéhez mért legyen. Tékozlás, fényűző és könnyelmű életmód, költséges szórakozások és kevtelések, hitelbe való megmondolatlan vásárlások a csendőrt anyagilag mihamar tönkreteszik és könnyelmű adósságcsinálásra kényszerítik; az eladósodott csendőrnek pedig soha sincs meg az az erkölcsi függetlensége, amelyet a csendőrségi szolgálat mindig megkíván. Ezért igyekezzék illetményeivel nemcsak beérni, hanem azokból havonta bármi keveset is megtakarítani, hogy előre nem látott kiadások ne hozzák anyagi zavarba.

Politizálni sem bajtársakkal, sem másokkal nem szabad.

A szeszes ital élvezetében a csendőrnek a legmesszebb menő mértékletességet kell tanusítania.

79. Erkölcstelen életmód, rossz hírben álló, vagy a csendőr állásához nem illő férfi vagy nőszemélyekkel való bizalmas érintkezés, kocsmázás, szeszesitalok mértéktelen élvezése, pénzben kártyázás és a tivornyázás olyan hibák, amelyeknek a csendőrnél előfordulniuk nem szabad.

80. Aljas és rossz hírben álló kocsmákat és csapszékeket a csendőr ne látogasson. Tiszteges szórakozóhelyeket szolgálaton kívül felkereshet, de ott dorbézolnia vagy illetlenül viselkednie nem szabad. Ha valamelyik csendőr nyilvános helyen leittasodnék vagy botránysan viselkednék, a bajtársak kötelesek őt a közönség elől feltűnés nélkül azonnal eltávolítani és előjáró parancsnokánál feljelenteni.

83. A csendőr engedély nélkül semmiféle egyesületnek tagja nem lehet. (L! Szolg. Szab. I. Rész 51. és 52. pontját.)

Nem politikai egyesületekbe való belépésre, politikai gyűlekezetekben és általában tüntetéseken, továbbá képviselő testületekben való részvételre vonatkozóan a Szolg. Szab. I. Rész 53—55. pontjai irányadók.

3.)hoz: Aki egy Szervezet eredményességét akár a vezetők kiválóságában, akár a vezetettek rátermettségében keresi, hamarosan rájön, hogy a egyik a másik nélkül nem lehet sikeres. Erről beszéltünk tanulmányunk első részében, amikor rávilágítottunk, hogy a lakosság aktív bekapcsolódása nélkül modern és eredményes rendvédelem lehetetlen. A vezetőség irányítása hiába magasfokú, ha ellenőrzési eszközei hiányosak, a beosztottak a tudás tekintélyét tisztelik, nem a rendfokozatét. Ezek a gondolatok nem újak, ezért hoztam elő az "érdekvédelem" kifejezést. Az új rendvédelemi koncepciónak feltétlen fontos része kell legyen az érdekvédelem. Ez nem csak a szolgálati érdekösszefogást jelenti, hanem egy szervezeti büszkeséget, méltóságot és csapatszellemet, melyeket nem csak felbreszteni, de ápolni, fejleszteni és feltve védeni is kell.

A vezetőségi érdekvédelem biztos tudata minden rendőr erőssége kell legyen, hogy működése határozott magabiztos és gáncsnélküli lehessen. Amit a közönség (idegen érdekű forrásból) manapság a rendőrségről olvas és hall, az megalázó, lelkicsinylő és gúnyolódó. --Egy "barátom" küldött nemrég egy audió kazettát a "Zsaru" a címe. Pocsékabb, becsületsértőbb, és gyalázóbb szennyterméket még nem hallottam. Elégettem! Közben szomorúan emlékeztem volt előjáróim "ex katedra" véleményére: "Csak az önmaga becsületeire büszke ember érdemli ki mások megbecsülését."

Vegyük hát elő megegyeszer a Csendőrségi Szervezeti és Szolgálati Utasítást, s a tradíció-tisztelet nevében idézzük a 20. -ik paragrafust:

20. §. Eljárás csendőregyének személyét, vagy az egész csendőrséget érintő becsületsértés, rágalmazás, hamis vád és polgári peres ügy esetében.

108. Ha a csendőrnek valamely polgári hivatalos személy vagy magánegyén ellen a személyét ért sérelem miatt panaszja van, azt közvetlen előjárójának jelenti be, aki azt jelentésbe foglalva a további eljárás végett a kerületi parancsnoksághoz előterjeszti.

Ha a csendőrt valamely polgári egyén akár szolgálatban, akár szolgálati ténykedéséből kifolyóan becsületében megsérti, megrágalmazza vagy ellene hamis vádat emel, a törvényes megtorlás igénybevételétől elállania nem szabad.

Ilyen esetekben a csendőr panaszát közvetlen előjárójának bejelenti és egyúttal ugyanahhoz benyújtja az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbíróshoz címzett feljelentését, amelyben a bűnvádi eljárás megindítását és a vád képviselőjének a közvádító által való átvételét kéri. Az őrsparancsnokság a csendőr feljelentését az előjáró szárnyparancsnoksághoz terjeszti fel.

A szárnyparancsnok az ügyet a feljelentés továbbítása előtt, de legkésőbb 8 nap alatt kivizsgálja és a csendőr feljelentését a kivizsgáló jelentés kíséretében szolgálati úton a kerületi parancsnoksághoz terjeszti fel, amely, ha az eljárás megindítására elegendő alapot lát, a feljelentést az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbíróshoz átteszi és ezt megkeresi aziránt, hogy a Bp. 41. §-ának utolsó bekezdése értelmében a vád képviselőjét közérdekből vegye át. Egyúttal közli azt is, hogy a sértett csendőregyén felsőbb parancs alapján terjeszti elő magánindítványát. Ezért a csendőr a feljelentésben a tanuk neveit, valamint bizonyítékait is sorolja fel, hogy panaszának alaposágát már a szárnyparancsnok által megajtendő vizsgálat során bizonyítani tudja.

A királyi ügyész, illetőleg a kir. járásbírósság mellett mű-

kétdős ügyési megbízott a vád képviselőjét közérdekből minden esetben átveszi és abban az esetben, ha a bíróság felmentő ítéletet hozott, vagy ha az ítélethozatalt mellőzi és az eljárást végzéssel megszünteti, ez ellen minden esetben perorvoslat-tal él.

A bűnügyi költségeket ilyen esetben a sértett csendőr köteles előlegezni, aki részére ezt a bellügyi tárca előlegezi. Ha a bűnvádi eljárás a terhelt elítélésével végződik s ehhez képest a bíróság a felmerült bűnügyi költségek viselésére is kötelezi, sértett csendőr köteles a bíróság határozata alapján az előlegezett költségek megtérítése iránt a terhelt ellen fordulni. Behajthatatlanság esetében a költségeket véglegesen a bellügyi tárca terhére kell elszámolni. Ha pedig a bíróság a terheltet jogerősen felmenti, a költségeket ugyancsak a bellügyi tárca viseli.

Ha a csendőrt szolgálaton kívül mint magánszemélyt sértették meg becsületében vagy rágalmazták meg, panaszát szóval az őrsparancsnoknak jelentse be, aki köteles az esetet ki-nyomozni, a bűnvádi feljelentést elkészíteni és azt az illetékes kir. ügyészséghez vagy kir. járásbíróshoz leendő továbbítás végett szolgálati úton az előjáró kerületi parancsnok-sághoz felterjesztetni. A feljelentéshez a bűnvádi eljárás megindítását kívánó nyilatkozatot kell csatolni, melyet a sértett csendőr ír alá. Ilyen esetekben a csendőr a vád képviselője körül a saját belátása szerint jár el. A bűnügyi költségeket és ille-tékeket a sértett csendőrnek, mint főmagánvándónak kell előlegez-ni, felmentő ítélet vagy megszüntető végzés esetében pedig véglegesen viselni.

109. Polgári peres ügyekben a csendőr mint magánfél jár el és mint felperes, keresetet a bírósághoz közvetlenül adja be. A perek megindításáról azonban — akár mint felperes, akár mint alperes — a kerületi parancsnokságnak jelentést tesz.

110. Ha az egész csendőrség, vagy a csendőrség valamely alakulata ellen követtek el becsületsértést vagy rágalmazást, a bűnvádi eljárás az 1914. évi XLI. t.-c. (Bv.) 8. §. 3. pontja alapján, — ha pedig a csendőrség tagjai sérelmére követtek el a Bv. 9. §-ában meghatározott kettős feltétel (1. a hivatás gyakorlására vonatkozó tényállitás, 2. mely valóság esetében bűnvádi vagy fegyelmi eljárás megindításának oka lehet) fennforog, a Bv. 9. §. 6. pontja alapján felhatalmazásra hivatalból (tehát közvádra) indul meg. Ilyen esetben az ügyet azonnal ki

kell vizsgálni és az iratokat a kivizsgáló jelentés kíséretében további eljárás végett szolgálati úton a m. kir. honvédelmi miniszterhez kell felterjesztetni.

111. Ha valamely sajtótermékben a csendőrséget, egyes csendőr parancsnokságokat, vagy csendőrségi egyéneket rágal-mazó vagy előnytelen színben feltüntető közlemény vagy fénykép jelent meg, az illető sajtótermék egy példányát az érdekel-t parancsnokság vagy az érdekelte személy közvetlen előjáró parancsnoksága az abban tárgyalt ügyre vonatkozó részletes felderítő jelentéssel együtt a csendőrség felügyelőjéhez 8 nap-on belül közvetlenül felterjeszti.*

A csendőrséget, mint testületet érintő helyreigazító nyilatkozatoknak időszaki lapokban való közzétételére csak a csendőrség felügyelője jogosult. Ugyancsak ő adja meg az egyes csendőrszolgálatok parancsnokságoknak és egyéneknek az őket érintő helyreigazító nyilatkozatok közzétételéhez szükséges engedélyt.

112. Ha valahol a csendőrséget gúnyoló, vagy előnytelen színben feltüntető színházi vagy más olyan előadásokat tartanak, amelyek büntetendő cselekményt nem foglalnak ugyan magukban, de a csendőrség tekintélyét sértik, az illető állomás-on levő legmagasabb csendőrszolgálatos igyekezzék a hatóság útján az illető színházi vállalat igazgatójánál vagy az előadás rendezőjénél — az indokok kifejtése mellett — odahatni, hogy ezeket az előadásokat szüntessék meg vagy azok tartalmát megfelelően módosítsák vagy módosíttassák.

+++++

Befejezésül még csak ennyit: A csendőrség szervezeti és szolgálati hatásossága fegyelemre és egyszerűsége épült. Nem mennyiségi, hanem minőségi szempontoktól vezetve a leggazdaságosabb szolgálati ággá fejlődött. Ennek a Testületnek rendvédelmi eredményeit, és azok előidéző tényezőit felhasználatlanul elmellőzni vétek lenne. Itt az ideje, hogy a jelenlegi magyarországi rendvédelemért felelős szervek igényt támasszanak a volt csendőrség használható tapasztalataira.

Nem vitás, hogy falunk népe nem lát többet kakastollat lengeni, de a kakastollások szolgálati eredményeinek OTTHON A HELYE!

Kiss Gábor.